

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Secunda secundae Summa Theologiae

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

5 vtrum sit virtus specialis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72772)

¶ Super quæst. quadragesima septima articulum quintum.

ARTICVLVS V.

¶ Vtrum prudentia sit uirtus specialis.

3. di. 9. q. 1. ar. 1. q. 2. cor. & di. 13. q. 1. ar. 1. q. 2. & q. 2. ar. 1. q. 3. ad 3. Lib. 2. c. 6.

IN ar. 5. in respon- sione ad tertium, dubium occurrit, quia hic ponitur differen- tia inter prudentiam, & moralem uirtutem ex parte rationis for- malis, quia. I. agibile est obiectum pruden- tia sub ratione veri, moralis autem uirtu- tis sub ratione boni. In præcedenti autem ar. dictum est, quod pru- dentia respicit bonum sub ratione boni. Quo- modo istant hæc simul?

Lib. 6. ca. 5. a medio. & ca. ult. circa me- dium. Li. 6. c. 12. cir- ca medium, & circa fin. lib. som. 5.

¶ Ad hoc dicitur, quod prudentia hæc utrumque, & quod respicit uerum ut uerum, & propterea ponitur in- ter intellectuales uir- tutes: & respicit ue- rum ut bonum: & pro- pterea connumeratur uirtutibus mora- libus, & ponitur pri- ma uirtus cardinalis. Et ne duas rationes formales uni habitui tribuas, quas uni po- tentia non licet tri- buere, memento, quod non secundum idem hæc uerificantur, sed prudentia secundum cognitionem respicit uerum, secundum præ- ceptum, seu applica- tionem respicit bonum. Et similiter pruden- tia secundum id, quod habet ex intel- lectu, respicit uerum: secundum id, quod hæc appetitui, respicit bonum. Est. n. perfectio intellectus, ut subest appetitui recto, commune est au- tem subordinatis pos- se habere plures ra- tiones. Optime ergo posita est differentia inter prudentiam, & moralem uirtutem: quia illa ueri, ista bo- ni. Neque enim, ob- stat quod illa boni & ueri, ista autem boni tantum.

Lib. 6. c. 5. 10 mo 5.

1. 2. q. 1. arti- 2. & q. 18. ar- tic. 2. & q. 54. ar- tic. 2.

1. 2. q. 54. ar- 2. & hac q. ar. 1.

D. 805.

2. 2. q. 54. ar- tic. 1.

¶ Super quæst. quadragesima septima arti- culum sextum.

Ar. 2. huius quæst.

D. 237.

IN ar. 6. eiusdem q. 47. nota in titulo, quod præstare si- nem uirtuti morali, potest dupliciter intelli- gi, primo pro statuere, ut uirtus moralis tendat in talem finem: & hoc spectat ad di- ctorem nature. Genitor siquidem dat natura determinatam ad talem finem: sic

AD QUINTVM sic proceditur. Videtur, quod prudentia non sit specialis uirtus. Nulla enim specialis uirtus ponitur in eodem diffinitione uirtutis: sed prudentia ponitur in eodem diffinitione uirtutis, quia in 2. Eth. diffinitur uirtus habitus electiuus in mediocritate existens, determinata ratione quod ad nos, prout sapiens determinabit: recta autem ratio intelligitur secundum prudentiam, ut dicitur in 6. Ethic. ergo prudentia non est specialis uirtus.

¶ 2. Præter Philosophus dicit in 6. Ethic. quod uirtus moralis recte facit operari finem, prudentia autem ea, quae sunt aliqua operanda propter finem, ergo prudentia est in qualibet uirtute: non est ergo uirtus specialis.

¶ 3. Præter Specialis uirtus habet speciale obiectum: sed prudentia non habet speciale obiectum, est enim re- cta ratio agibilium, ut dicitur in 6. Ethic. agibilia autem sunt omnia opera uirtutum, ergo pruden- tia non est specialis uirtus.

SED CONTRA est, quod eodem diuiditur, & connumeratur aliis uirtutibus, dicitur enim Sapient. 7. Sobrietatem & prudentiam docet, iustitiam & uirtutem.

RESPON. Dicendum, quod cum actus, & habitus recipiant speciem ex obiectis, ut ex supra dictis patet, ne cesse est quod habitus, cui respondet speciale obiectum ab aliis distinctum, specialis sit habitus, & si est bonus, est specialis uirtus. Speciale autem obiectum dicitur non solum secundum materialem considerationem ipsius, sed magis secundum rationem formalem, ut ex supra dictis patet. Nam una & eadem res cadit sub actu diuersorum habituum, & etiam diuersorum potentiarum secundum rationes diuersas. Maior autem diuersitas obiecti requiritur ad diuersitatem potentiae, quam ad diuersitatem habitus, cum plures habitus inueniantur in una potentia, ut supra dictum est. Diuersitas ergo rationis obiecti, quae diuersificat potentiam, multo magis diuersificat habitum. Sic ergo dicendum est, quod cum prudentia sit in ratione, ut dictum est, diuersificatur quidem ab aliis uirtutibus intellectualibus secundum materialem diuersitatem obiectorum. Nam sapientia, scientia, & intellectus sunt circa necessaria: ars autem & prudentia circa contingentia. Sed ars dicitur circa factibilia, quae sunt in exteriori materia constituantur, sicut do-

Fmus, eutellus, & huiusmodi. Prudentia autem est circa agibilia, quae in ipso operante consistunt, ut supra habitum est: sed a uirtutibus moralibus distinguitur prudentia secundum formalem rationem potentiarum distinctum, sicut intellectui, in quo est prudentia: & appetitui, in quo est uirtus moralis. Unde manifestum est prudentiam esse specialem uirtutem ab omnibus aliis uirtutibus distinctam.

AD PRIMUM ergo dicendum, quod illa diffinitio non datur de uirtute in communi: sed de uirtute morali, in cuius diffinitione conuenienter ponitur uirtus intellectualis communicans in materia cum ipsa, scilicet prudentia. Quia sicut uirtus moralis subiectum est aliquid participans rationem: ita uirtus moralis habet rationem uirtutis, in quantum participat uirtutem intellectualem.

AD SECUNDVM dicendum, quod ex illa ratione habetur, quod prudentia adiuuet omnes uirtutes, & in omnibus operetur. sed hoc non sufficit ad ostendendum, quod non sit uirtus specialis, quia nihil prohibet in aliquo genere esse aliquam speciem, quae aliquoties operetur in omnibus speciebus eiusdem generis, sicut Solaliquoties in omnia corpora.

AD TERTIUM dicendum, quod agibilia sunt quidem materiae prudentiae, & secundum quod sunt obiectum rationis, scilicet sub ratione ueri. Sunt autem materiae moralium uirtutum, secundum quod sunt obiectum uirtutis appetituae, scilicet sub ratione boni.

ARTICVLVS VI.

¶ Vtrum prudentia præstet finem uirtutibus moralibus.

AD SEXTVM sic proceditur. Videtur, quod prudentia præstet finem uirtutibus moralibus. Cum enim prudentia sit in ratione, uirtus autem moralis in uirtute appetitua, uidetur quod hoc modo se habeat prudentia ad uirtutem moralem, sicut ratio ad appetitum: sed ratio præstet finem potentiae appetituae: ergo prudentia præstet finem uirtutibus moralibus.

¶ 2. Præter Homo excedit res rationales secundum rationem, sed secundum alia cum eis commun- cat: sic ergo se habent alia partes hominis ad rationem, sicut se habet homo ad creaturas irracionales: sed homo est finis creaturarum rationalium, ut dicitur in 2. Politic.